

Nom del castell: Olost
Data de construcció: segle X
Municipi: Olost
Comarca: Osona
Altitud: 530 m
Coordenades: E 425076.0, N 4647826.0 (ED50 UTM 31N). Longitud: 2° 5' 40.24"
Latitud: 41° 58' 37.28" (GPS)
Com arribar-hi: el castell està situat al sud del poble d'Olost i ben a prop del seu nucli principal.

A Olost, l'any 909, el comte Guifré reedificà l'església, que havia romàs per molts anys destruïda pels pagans; això diu l'acta de consagració, falsa o falsejada en diversos punts, però que Ramon d'Abadal i altres historiadors admeten que té un fons de veritat. Hi ha també una referència de l'any anterior, concernent el terme del castell *Uristense*: «in agencias de domus Sta. Maria Olostensis in locum ubi dicitur Kavarresa (terme relacionat amb la riera Gavarresa)». Pocs anys més tard,

el 920, resta documentada la venda d'una casa «in comitatu Ausona, in castro Uristense, in agencias de Sancta Maria in villa que vocant Oloste»; el 923, altra venda, de vinyes, «in castro Oristense in agencias de domos Sancta Maria Olostensis»; el 924, la d'uns molins «in castro Oristensem in agencia de Domo Sta. Maria Olostensis in rio qui vocabulu est Gavarresa»; i el 928, la d'un terreny «in castro Oristicens in agencia de domum Sancta Maria Olostensis infra fines Garri-gosum».

Bé que ens arriba una notícia, escrita modernament, que tendeix a situar ja en el segle IX l'existència del castell d'Olost, la veritat és que les anteriors informacions, primerenques en la documentació que consultem, asseguren que Olost —i no pas encara el castell d'Olost— depenia del castell d'Oristà. El 972 apareix una menció al *territori* d'Olost; sense configurar-hi, però, castell.

Anem situant algun personatge esca-dusser: el 1059, compareix «Ramon Guifré de

Castell d'Olost. Fotografia de Jordi Gironès.

Panoràmica de lluny del castell. Fotografia de Jordi Gironès.

Olost», en la cessió del lloc de Vilagrassa; el mateix «Raimundus Guifredi de Olost» és, el novembre del 1076, marmessor del comte de Barcelona Ramon Berenguer «el Vell»; el juliol de 1117, fa testament Bernat Guillem d'Olost.

Entenem que el castell d'Olost sorgí de la descomposició del terme primitiu del castell d'Oristà. Ja el 1155 consta positivament el setge damunt el castell, pel testament de Ramon d'Olost, qui deixa el castell d'Olost a Guillem de la Guàrdia. El testador se significa, a la vegada, com senyor de la fàbrega de Gurb, del castell d'Oló, del de Cirera i del d'Avinyó. El 1168, Ramon d'Olost, que no sabem si és el mateix personatge, es fa enterrar a l'Estany i deixa al monestir tot el que té a Falgars i a Torelló, que el seu oncle Pere Bernat va deixar ja a l'Estany, i altres masos.

El 1196, Arnau Pere de Gurb, muller i fills, senyors d'Olost, donen permís al veguer d'Olost per posar els seus béns sota la protecció de l'orde templer.

A Beatriu d'Olost, la trobem, el 1231, amb dependència del senyor de Gurb —ho era Berenguer de Queralt—, puix que aquest aprova la donació que ella i la seva filla havien fet d'unes possessions de les parròquies de Santa Eulàlia de Riuprimer i Sant Julià Sassorba. El 1238, el senyor de Gurb i el seu fill Galceran es confessen culpables d'exigir

injustament a Beatriu d'Olost i els seus el mas Tresserra, de Sant Bartomeu del Grau. Les controvèrsies entre Beatriu d'Olost i el senyor de Gurb produïren successos aspres, com amenaces, àdhuc amb espasa, cops, assots, pallisses i tales; una sentència hi fou pronunciada el juny del 1242.

Beatriu d'Olost va prestar homenatge feudal al bisbe de Vic (Bernat Calvó), el gener del 1235. Semblantment, el març del 1240, Guillem de Vilagranada i Guillem de Peguera feren reconeixement, al mateix prelat, dels feus que li tenien en el terme del castell d'Olost. El 1241 va dictar testament Beatriu d'Olost, estant malalta; un dels seus marmessors fou Guillem de Vilagranada. La dama expressa el desig d'ésser enterrada a l'Estany i deixa per sepultura, deutes i llegats 2.500 sous que ella tenia sobre el castell d'Olost. Al·ludeix, entre altres persones, a Guillem de Vilagranada i a Ermessendis de Peguera i Ramona de Tornamira, «filiobus meis». Un paràgraf del testament és particularment interessant, car es refereix a una espasa de constel·lació; la testadora mana que l'espasa estigui guardada al castell, excepte en cas de necessitat, quan Guillem de Vilagranada o els qui el succeeixin poden treure i portar l'espasa on vulguin, però havent-la de tornar al castell així que cessi la necessitat. Beatriu prohibeix que espasa tal si

venuda o alienada. «I això —comenta Carreras i Candi— és tot el que coneixem de la sola espasa senyorial, pertanyent al temps de Jaume el Conqueridor de què tenim alguna nova. Les altres tres espases les anomenarem *reials*.

El 1264, testà Ermessendis de Peguera, senyora del castell d'Olost, fent hereu univèrsal el fill Ramon.

El 4 de juliol de 1290, Guillem de Peguera, fill de Ramon, cavaller, reté homenatge de fidelitat al bisbe de Vic, pel delme d'Olost i per altres feus que posseïen els seus antecessors; el prelat li dóna la investidura dels feus.

Blanca de Vilagranada, vídua de Bertran, com a tutora de llur fill Guillemó, féu, el juny del 1303, sacrament d'homenatge i fidelitat al bisbe de Vic (Ponç) pels feus que el seu marit tenia en nom de l'Església de Vic, entre els quals els delmes d'Olost.

El rei Pere el Cerimoniós va vendre, l'any 1353, el lloc de Tornamira a Ramon Peguera, donzell, senyor d'Olost, i l'any 1400 Guillem d'Olost era sotsveguer del Berguedà.

L'historiador mossèn Serra Vilaró explica que el cavaller Ramon de Peguera féu donació, amb certs pactes, al seu nebot Galceran Galceran de Pinós i de Fonollet, de la baronia de Lluçà i castells d'Olost i Tornamira i altres castells, viles i béns que li eren propis.

En el període la «torbació de Catalunya», o sigui en el temps de la lluita de la Generalitat contra el rei Joan II, els remences es refugiaren en aquest castell a l'igual de com ho feren a Torelló i Casserres. Els vigatans es condolien, vers el 1464, que la gent d'armes que amb anterioritat havia estat tramesa per fer desaparèixer uns llocs de refugi, no hagués enderrocat també les tres esmentades forces, des d'on els remences produïen diverses correrries.

En la capitulació de Vic feta a Joan II, l'any de l'acabament de la guerra (1472), s'indica que el castell d'Olost havia estat destruït durant el període bèl·lic.

En el segle XVII, «Aulost» figura com propietat «del Rey» i en la sotsvegueria de Lluçanès i és de la dita vegueria de Manresa.

Un document del 1620 dóna fe de la destrucció del castell d'Olost i de l'inici d'obres de restauració fins arribar a l'actualitat en què trobem ja un casal, de bon veure, propietat de l'uròleg doctor Antoni Puigvert.

Nota: escrit extret del Volum IV dels *Castells Catalans* publicat per l'editor Rafael Dalmau l'any 1993.

Jordi Gironès i Vilardebò
octubre de 2010

